

گفتگوئی

با کارشناسان تئاتر

در باره

فعالیت‌های فرهنگی و هنری

در شهرستانها

در اداره برنامه‌های تئاتر تشکیل شد، چند هدف اساسی را دربر داشت. به این ترتیب که آنچه به عنوان فعالیت فرهنگی و هنری در شهرستانها انجام می‌گیرد، در چه شرایطی است و امکانات کار چگونه است؟ کدام یک از ویژگی‌های محلی را می‌توان به عنوان پایه کار انتخاب کرد و از آن طریق مردم را بشرکت در فعالیتها جلب و تشویق کرد و اصولاً تا چه حد می‌توان از واقعیات محلی برای استفاده بهتر از آنها در خانه‌های فرهنگ بهره گرفت. برای جلب مردم به شرکت در فعالیت‌های هنری و فرهنگی چه پیشنهادهایی هست؟ استقبال مردم از مراکز فرهنگی و هنری چگونه است و با پرداختن به کدام مسأله، بهتر می‌توان مردم را بسوی این خانه‌ها و شرکت در فعالیت‌های آن جلب کرد.

نظر به اهمیت خاصی که چگونگی فعالیت‌های فرهنگی و هنری در شهرستانها دارد، بخصوص شهرهایی که تا پایان برنامه عمرانی پنجم از خانه‌های فرهنگ با برنامه‌ریزی خاصی استفاده خواهند کرد، و به منظور آگاهی بیشتر از فعالیت‌های ویژه محلی که در این برنامه‌ریزی فرهنگی جانی خاص دارد، جلسه بحث و گفتگوئی با حضور گروهی از کارشناسان تئاتر وزارت فرهنگ و هنر تشکیل شد. این افراد از طرف وزارت فرهنگ و هنر در نقاط مختلف مملکت به آموزش اصول هنرهای دراماتیک در کلاسهای فشرده، راهنمایی کردن گروه‌های وابسته و ایجاد رابطه با مدارس و سازمانهای دیگر برای فعالیت‌های هنری مشغولند.

این جلسه که در روز ۲۴ دی‌ماه سال ۱۳۵۳

کارشناسان شرکت کننده در این جلسه عبارت بودند از: «ابراهیم آبادی» کارشناس تئاتر در رضائیه، «منوچهر آذری»، کارشناس تئاتر در گرگان و گنبد قابوس «سهراب اعزاز» کارشناس تئاتر در آبادان، «مرتضی باباشاهی» کارشناس تئاتر در سنندج، «ابوالقاسم پورشکیبا» کارشناس تئاتر در مهاباد، «آتش تقی پور» کارشناس تئاتر در اصفهان، «ولی الله داودآبادی» مسئول امور ادبی و هنری و کارشناس تئاتر در تبریز، «نصرت الله زمان پور» کارشناس تئاتر در کاشان، «جواد سمیعان» کارشناس تئاتر در بندر عباس، «علی شجاعیان» رئیس امور ادبی و هنری و کارشناس تئاتر در شیراز، «احمد شیخ» کارشناس تئاتر در زاهدان، «علی حاج عسکری» کارشناس تئاتر در کرمانشاه، «رضا کشانی» کارشناس تئاتر در همدان، «مسعود ققیه» رئیس اداره امور ادبی و هنری و کارشناس تئاتر در رشت، «عسکر قدس» کارشناس تئاتر در اردبیل، «محمدعلی لطفی مقدم» رئیس اداره امور ادبی و هنری و کارشناس تئاتر در مشهد، «هادی مرزبان» کارشناس تئاتر در خرم آباد، «نعمان نظیری» کارشناس تئاتر در کرمان.

در این جلسه علاوه بر این کارشناسان آقایان عظمت ژانتی، جلال ستاری و غلامحسین غریب شرکت داشتند.

در آغاز جلال ستاری برای روشن شدن هدف از تشکیل جلسه گفت: هم زمان با تنظیم برنامه های خانه های فرهنگ که کم و بیش آماده شده، مسأله عمده ای که برای خانه های فرهنگ باقی مانده است تربیت کسانی است که بتوانند قسمت های مختلف

این خانه ها را از لحاظ فعالیت های فرهنگی و هنری گوناگون اداره کنند. با توجه به هدف ایجاد خانه های فرهنگ که قسمتی از آن به عرضه فعالیت های آفرینشی و خلاقیت مربوط می شود، فعالیت عمده آموزش است، برای جوانان علاقمند به فعالیت های هنری و نیز برای کودکانی که از مدارس می آیند و همینطور برای دیگر مردم. مسلماً فعالیت های هنری و فرهنگی را بدون وجود یک اداره کننده نمی توان گسترش داد. این شخص که او را «کارگزار» فرهنگی می خوانیم برای این فعالیت نقش عمده ای در دنیا پیدا کرده و او برقرار کننده ارتباط میان مردم و فعالیت های فرهنگی است.

فعالیت کارگزاران فرهنگی از دو جهت اهمیت پیدا می کند، یکی اینکه فعالیت عرضه شده را به مردم بفهمانند و دیگر رابطه ای است که قبل از به وجود آمدن خانه های فرهنگ باید ایجاد شود. یعنی اگر مردم تا حدودی به کار این خانه ها آشنا نباشند، خانه فرهنگ در محلی به وجود نمی آید که پذیرای آن نیست. بنابراین باید مردم را نسبت به فعالیتها آشنا و احساس کرد.

در فرانسه معمولاً کارگزاران فرهنگی از میان دست اندرکاران تئاتر انتخاب می شوند، چون این اجتماعی ترین نوع هنری است که ما داریم و از این راه بهتر می توان با مردم رابطه برقرار کرد. حال باید دید مسائل و مشکلات محلی از لحاظ برقراری ارتباط چیست و چگونه می توان مردم را بیشتر به شرکت در فعالیت های مختلف فرهنگی و هنری جلب کرد.

بنابراین آنچه مورد نیاز ماست شناخت واقعیت‌های محلی است. من معتقدم که در تمام خانه‌های فرهنگ نمی‌توان فعالیت‌های فرهنگی یکسان داشت و به این دلیل شناخت و تجربه شما از محل می‌تواند بسیار مفید باشد.

در این جلسه مسائل بسیاری درباره فعالیتها، امکانات و مشکلات کار در شهرستانها مطرح شد که نکات مهم آنرا از میان گفته‌های کارشناسان تئاتر، يك به يك نقل می‌کنیم.

«ابراهیم آبادی» (رضائیه): برای جلب مردم به خانه‌های فرهنگ باید فعالیت‌هایی را که امروز در این مراکز فرهنگی داریم، هرچه بیشتر گسترش دهیم و این گسترش باید به نحوی باشد که مردم بتوانند به راحتی با فعالیتها رابطه برقرار کنند.

در شهرستانها بیشتر علاقمندان امور هنری را دانش‌آموزان تشکیل می‌دهند که اخیراً به علت ایجاد باشگاه‌های پرورشی از طرف وزارت آموزش و پرورش و ایجاد امکانات فعالیت‌های هنری برای این دانش‌آموزان، رابطه ما با آنها تنها در مدت تعطیلات تابستانی امکان‌پذیر شده است. دیگر اینکه، جشنهای فرهنگ و هنر که هر سال در سراسر کشور برگزار می‌شود، جنب و جوشی در مردم به وجود می‌آورد. این خود وسیله‌ای است برای جلب مردم، و اگر چنین برنامه‌هایی توسعه پیدا کند، مثلاً اگر طبق يك برنامه‌ریزی صحیح گروه‌های تئاتر بتوانند در شهرهای مختلف برنامه اجرا کنند، در آشنایی هرچه بیشتر مردم با این هنرها و ایجاد علاقه به

این گونه فعالیت‌ها بسیار مؤثر خواهد بود. «منوچهر آذری» (گنبد قابوس و گرگان): مهم‌ترین مسأله این است که بیشتر فعالیت‌های هنری در «گنبد قابوس» متمرکز است، در حالی که خانه فرهنگ در گرگان ساخته خواهد شد. در گنبد قابوس تئاتر بر اساس مسائل سنتی مردم علاقمندان زیادی دارد و تجربه‌ای که در این زمینه داشتیم بسیار موفق بود. به این طریق که یکی از افراد محلی نمایشنامه‌ای نوشت که موضوع آن درباره آداب و رسوم مردم همین محل بود. این نمایشنامه را با شرکت جوانان عضو کلاس آموزش تئاتر به صحنه آوردیم و نتیجه آن استقبال بی‌نظیر مردم بود. چرا که مردم با مسأله‌ای که در صحنه مطرح می‌شد و حوادثی که اتفاق می‌افتاد آشنائی کامل داشتند. باید با تقویت تئاتر در این زمینه، مردم را به خانه فرهنگ و شرکت در فعالیت‌های هنری جلب کرد.

«سهراب اعزاز» (آبادان): در آبادان مردم بیشتر به برنامه‌های تلویزیون گرایش دارند و تنها از این طریق می‌توان آنها را با هدفها و فعالیت‌های خانه فرهنگ آشنا کرد.

«مرتضی باباشاهی» (سنندج): محلی که برای ساختمان خانه فرهنگ در این شهر در نظر گرفته شده مناسب نیست* چون از شهر فاصله دارد. این تجربه قبلاً در مورد محل دانشسرای هنر نیز شده است. به این معنی که محصلین این دانشسرا، اگر در شهر سکنی داشتند، در اغلب فعالیت‌های هنری شرکت می‌کردند، اما دور بودن محل زندگی، آنها را از شرکت در فعالیت‌های هنری نیز باز داشته است.

«ابوالقاسم پورشکيبا» (مهاباد): ارتباط من در این شهر، با مردم و مرکز آموزش تئاتر، ایجاد شد مگر به وسیله رقص، و با استفاده از این وسیله آنها را به مرکز تئاتر کشاندم. در حال حاضر در مهاباد، کار رقص و تئاتر را کنار یکدیگر دنبال می‌کنیم و شاید تنها در این منطقه بتوان گروهی ایجاد کرد که کار آنها تلفیقی از تئاتر و رقص باشد.

«آتش‌تقی‌پور» (اصفهان): به گمان من بهترین راه برای پیش برد فعالیتهای خانه فرهنگ انتخاب «کارگزار» از میان افراد علاقمند و با نفوذ محلی است.

«ولی‌الله داودآبادی» (تبریز): در تبریز اغلب فعالیتهای هنری جریان دارد و مورد استقبال مردم نیز قرار می‌گیرد. بخصوص شعر و تشکیل شبهای شعر بیش از همه مورد توجه است. هم‌اکنون یک انجمن ادبی با نام «شهریار» داریم که اعضای آنرا افراد مورد احترام محلی تشکیل می‌دهند و این افراد از طریق این انجمن با سایر هنرها نیز آشنائی پیدا کرده‌اند و اغلب در دیگر فعالیتها نیز شرکت می‌کنند. اما می‌باید به شاعران نوپرداز نیز امکان شرکت در جلسات شعرخوانی داده شود. چون هر قدر کار ما در اذهان عکس‌العمل خوب داشته باشد، مسلماً گرایش مردم به مسائل هنری بیشتر خواهد شد. همچنین انجمن دوستداران تئاتر و گروه‌های نمایشی مختلفی تشکیل شده که توانسته است علاقه بسیاری از اهالی این منطقه را به خود جلب کند، دیگر اینکه کمکهای مادی و معنوی وزارت فرهنگ و هنر به نویسندگان محلی تأثیر بسیاری در کار آنها خواهد

داشت همینطور تأمین برخی احتیاجات گروه‌های دانشجویی در جلب آنها به سوی این مرکز فرهنگی اهمیتی خاص دارد.

به گمان من یکی از بهترین طرق آشنا ساختن مردم با فعالیتهای خانه فرهنگ، فراهم آوردن تسهیلاتی است برای تردیکی فعالیتهای این مرکز با وسایل ارتباط جمعی، اعم از مطبوعات و رادیو تلویزیون. کارگزار فرهنگی نیز باید با فعالیتهای هنری آشنایی ژدیک داشته باشد.

«نصرت‌الله زهان‌پور» (کاشان): مسلم است که در تمام شهرها، نمی‌توان فعالیت هنری مشابه داشت، مثلاً در کاشان، شرایط اقلیمی خاص این منطقه، شرایط خاص اجتماعی و کمی ارتباط با وسایل ارتباط جمعی نظیر رادیو و تلویزیون امکان پیشرفت هنرهایی چون تئاتر را بسیار ضعیف می‌کند، در مقابل به دلیل سنتهایی که در این منطقه وجود داشته نقاشی و خطاطی طرفداران بسیار دارد.

«جواد سمیعیان» (بندرعباس): اصل مهم و اساسی در جلب مردم ایجاد اطمینان در آنهاست، اطمینان به اینکه خانه فرهنگ یک مرکز سالم از نظر اخلاقی است. در بندرعباس شرایط اقلیمی در فعالیتهای فرهنگی تأثیر بسیار دارد و از این جهت حائز اهمیت است، یعنی در بیش از ۶ ماه، در این شهر، این گونه فعالیتها امکان‌پذیر نیست، چرا که در فصل گرما شهر بندرعباس تقریباً از سکنه خالی است، بنابراین برنامه‌ریزی فعالیتهای خانه فرهنگ در این منطقه حساس‌تر و مشکل‌تر خواهد بود.

«علی‌شجاعیان» (شیراز): می‌خواهم تجربه‌ای

را بازگو کنیم. چهار سال قبل با توجه به اینکه در برنامه مدارس، در دوره راهنمایی، موادی با نام «هنر» گنجانیده شده بود، برای تدریس آنها با کمیود معلم مواجه شدند. قرار بر این شد که کودکان در هفته یک بار به خانه فرهنگ بیایند و برای تعلیم این دروس (مثل نقاشی و کاردستی) از کارشناسان هنری اداره فرهنگ و هنر استفاده کنند.

ما این فعالیت را توسعه دادیم و حتی کلاسهایی خاص معلمین مدارس نیز ترتیب دادیم که در نتیجه بعد از چهار سال تعدادی علاقمند تئاتر تربیت شده است. و امروز گروه‌های تئاتر خاصی کودکان و گروه‌هایی از بزرگسالان، می‌کوشند تا به کار خود گسترش بیشتری دهند. گذشته از برنامه‌های نمایشی، و فعالیت‌های آموزشی که مورد استقبال مردم است، عوامی نیز برای جلب مردم به خانه فرهنگ و حتی شرکت برخی از آنها در برنامه‌های فرهنگی و هنری تأثیر مطلوب داشته است، از آنجمله ایجاد یک «قهوه‌خانه» در مرکز خانه فرهنگ شیراز است. همچنین از علاقه مردم این منطقه به شعر، می‌توان در جلب آنها به خانه فرهنگ بهره گرفت. «احمد شیخ» (زاهدان): در دورترین و کم امکان‌ترین منطقه ایران، موسیقی بلوچی، هنر سنتی مردم آن، بیش از هر چیز در جلب مردم مؤثر است. «علی حاج‌عسکری» (کرمانشاه): در حال حاضر سه مرکز آموزشی داریم. مرکز تئاتر، مرکز موسیقی و مرکز هنرهای تجسمی، هر سه مرکز نیز به اندازه کافی علاقمند دارد و بازده کار نیز بسیار خوب است. اما مسأله مهم وجود افراد علاقمند در شهرستانهای

تابع کرمانشاه است و باید در کنار ساختن خانه فرهنگ این شهرستان، به این مناطق نیز پرداخت، چون به هر حال ما باید آنها را تا ساخته شدن خانه‌های فرهنگ به نحوی راضی نگاه داریم و در غیر این صورت مسلماً اعتقاد آنها نسبت به کار از بین خواهد رفت و خانه فرهنگ گروه بزرگی از علاقمندانش را از دست خواهد داد.

«رضا کشانی» (همدان): در همدان به وسیله تئاتر به خوبی می‌توان مردم را به خانه‌های فرهنگ جلب کرد. ما در حال حاضر با شهرستانهای تابع رابطه فرهنگی و هنری داریم که بیشتر بر اساس کار تئاتر است. همچنین تشکیل مرکز سینمایی، آرشیو فیلم و فراهم آوردن امکانات فیلم‌سازی در این منطقه ضرورت دارد، چرا که هنر سینما در میان جوانان این شهر علاقمندان بسیار زیادی دارد و وجود این امکانات می‌تواند بسیاری از جوانان را به خانه فرهنگ بکشاند.

«مسعود قفیه» (رشت): در حال حاضر چند مرکز فعالیت‌های آموزشی در گیلان مشغول به کار است که مهم‌ترین آنها مراکز تئاتر و موسیقی است، اما باید تسهیلاتی برای کسانی که به این مراکز می‌آیند فراهم باشد. به رغم این حقیقت سال گذشته شهر به‌ها گران شد.

تأکید بر تشکیل شهای شعر، خاص اشعار کلاسیک، یا اجرای نمایشنامه‌هایی به این شیوه و همینطور موسیقی، بخصوص در مورد آموزش سازه‌های سنتی ایرانی، امروز چندان مطلوب نیست، چرا که به هر حال جوانان ما، با توجه به خواست

زمان، به شعر نو، موسیقی و سازهای امروزی و تئاتر مدرن نظیر اجرای تئاترهای تجربی نیز علاقه دارند.

نکته مهم دیگر محلی است که برای ساختمان خانه فرهنگ در منطقه گیلان مشخص شده، این محل تقریباً خارج از شهر است*. جایی است که مردم شهر کمتر به آنجا رفت و آمد می کنند و ساکنین آنرا بیشتر ثروتمندان تهرانی تشکیل می دهند. طبق یک بررسی دقیق که اخیراً انجام شد، هیچیک از کسانی که در فعالیتهای خانه فرهنگ شرکت دارند، از طبقه ثروتمند شهر نیستند و به این ترتیب این افراد یا آن خانه فرهنگ احساس بیگانگی خواهند کرد و به آنجا نخواهند آمد. این مسأله در مورد کارگران فرهنگی نیز حائز اهمیت است، و او باید از میان افراد محلی و آشنا به فعالیتهای هنری انتخاب شود.

«عسکر قدس» (اردبیل) : جوانان این شهر علاقمند به شرکت در برنامه های آموزش هنری هستند، در صورتی که بعد از پایان دوره این کلاسها به آنها گواهینامه ای داده شود.

«محمدعلی لطفی مقدم» (مشهد) : در مشهد تئاتر بیش از هنرهای دیگر علاقمند دارد و گروه های مختلفی در این شهر به عرضه نمایش مشغولند. از این گذشته عده زیادی از جوانان به تجربه در کار فیلم سازی گرایش دارند که امکان آن تا حدودی فراهم شده و ثمره آن تشکیل سینمای آزاد مشهد و سینمای جوان ایران بود. بطوریکه امروز تقریباً کار فیلم سازی به همان اندازه کار تئاتر توجه جوانان را به خود جلب کرده است، همچنین علاقه مردم این

شهر به ادبیات و تشکیل شبهای شعر را نمی توان نادیده گرفت.

در مورد تئاتر، اگر ما یک واحد سیار (با امکانات اجرای نمایش و حمل و نقل وسایل)، برای عرضه برنامه ها در مناطقی که با کمبود تالار نمایش مواجه است می داشتیم، در آشنا ساختن مردم با این هنر و جلب آنها به شرکت در فعالیتهای هنری تأثیر بسیار داشت. و همچنین اگر می توانستیم از ثمره کار گروه های تحقیقی مردم شناس که در روستاها پژوهش می کنند، استفاده کنیم، مسلماً در جنبه های مختلف کار و بخصوص در نمایشنامه نویسی تأثیر مطلوبی داشت.

«هادی مرزبان» (خرم آباد) : در این شهر فعالیتهای بیشتر با شرکت کودکان انجام می گیرد. مسائل هنری داشته باشیم اما از طریق توجه به آثار باستانی شاید بتوان به گسترش فعالیتهای هنری پرداخت.

«نعمان نظیری» (کرمان) : توجه اداره فرهنگ و هنر کرمان بیشتر به آثار باستانی است، به همین دلیل ما نتوانستیم در کرمان پیشرفتی از نظر مسائل هنری داشته باشیم اما از طریق توجه به آثار باستانی شاید بتوان به گسترش فعالیتهای هنری پرداخت.

* در مورد محل خانه های فرهنگ سندج و رشت با یکی از مقامات مسئول وزارت فرهنگ و هنر تماس گرفته شد. این مقام اظهار داشت که انتخاب زمین برای ایجاد خانه های فرهنگ در همه نقاط از میان زمینهای رایگان صورت گرفته است و کوشش شده است که با توجه به همه جوانب بهترین زمین انتخاب گردد.

با توجه به هدفهای اساسی این جلسه و نکات مهمی که در این گفتگو مطرح شد، چند نتیجه کلی بدست می‌آید:

۱- برای انتخاب کارگزار فرهنگی، باید از میان مردم محلی، شخصی علاقمند و آشنا به اصول هنری را برگزید. تربیت او نیز گذشته از این که مقداری آموزش هنری را در بر می‌گیرد، نیاز به نوعی آموزش مدیریت دارد که باید طبق واقعیت‌های اجتماعی هر منطقه صورت گیرد، چرا که فعالیتهای خانه‌های فرهنگ، در همه جا یکسان نیست و نمی‌تواند باشد.

۲- در مورد چگونگی گسترش فعالیتهای، مسأله مهم ایجاد رابطه با سازمانهای دیگری است که فعالیتهای فرهنگی و هنری دارند؛ مثل وزارت آموزش و پرورش، و سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران.

۳- ایجاد ارتباط با شهرهای تابع هر شهرستان، حمایت از گروه‌های آزاد و بالآخره استفاده از شباهیان دانش برای بسط فرهنگ در اجتماعات مختلف ضروری است.

۴- در مورد عوامل جلب‌کننده مردم به خانه‌های فرهنگ نیز می‌بینیم که هر منطقه به نوعی فعالیت‌گرایی دارد، که این با توجه به سنتهای مردم و جنبه‌های مختلف اجتماعی چون آداب و رسوم و غیره امکان‌پذیر خواهد بود. چنانکه مثلاً در بعضی نقاط ایجاد فضاهایی نظیر قهوه‌خانه در درون خانه فرهنگ می‌تواند در جلب مردم به این مرکز مؤثر باشد.

۵- تأسیسات آموزشی و تالارهای نمایش در اکثر نقاط ایران بیش از هر چیز مورد نیاز است. چگونگی برنامه‌های آموزش هنری در خانه‌های فرهنگ نیز طبق شرایط هر اجتماعی فرق می‌کند، اما به هر حال ضرورت آن را نمی‌توان نادیده گرفت، هم‌اکنون آموزش تئاتر، موسیقی، نقاشی، خطاطی و سینما در مراکز فرهنگی وجود دارد. اما برای توسعه این فعالیتهای آموزشی در زمینه‌های مختلف باید به فکر تربیت معلمان بیشتر نیز بود. همچنین یک برنامه‌ریزی آموزشی دقیق برای این مراکز بسیار مهم است.

در این جلسه همچنین به مسائلی چون کیفیت مطرح کردن هنرها در اجتماع (مثل شعر و موسیقی کلاسیک و مدرن) توجه شد. در اغلب مناطق، امروز بیشتر به شعر کلاسیک ایران و موسیقی اصیل ایرانی توجه می‌شود، در حالی که برخی جوانان به شعر نو و یا نواختن بعضی سازهای جدیدتر مثل گیتار علاقه نشان می‌دهند.

توجه به نمایشنامه‌نویسان محلی از دیگر مسائل مهم در این جلسه بود، به این معنی که اغلب در شهرستانها نمایشنامه‌نویسانی وجود دارند که برای راهنمایی یا ارزشیابی کار آنها اقدام چندانی نشده، در حالی که باید با توجه بیشتر به این نویسندگان جوان و تأمین احتیاجات آنها، این هنر نیز امکان پیشرفت پیدا کند.

و بالاخره برنامه‌ریزی دقیق برای ساعات کار خانه فرهنگ که باید با توجه به چگونگی فعالیتهای صورت گیرد.

خانه‌های فرهنگ شهری

امکانات خانه‌های فرهنگ

خانه‌های فرهنگ شهری از سال ۱۳۴۷ در شهرهای مرکزی استان‌ها شروع به کار کرده‌اند. شماره این مراکز در سال‌های بعد به تدریج افزایش یافته، چنانکه اکنون تقریباً در تمام مراکز استان‌ها يك خانه فرهنگ دایر است و فعالیت‌های ادارات فرهنگ و هنر در زمینه آموزش و اشاعه موسیقی و تئاتر و رشته‌های دیگر هنری در خانه‌های مزبور متمرکز شده است.

از ۱۳ خانه فرهنگ شهری که آمار تأسیسات و امکانات خانه‌ها را در اختیار گذاشته‌اند ۱۱ خانه دارای کارگاه‌هایی برای تمرین و آموزش رشته‌های هنری بوده‌اند و ۲ خانه فاقد کارگاه بوده‌اند. ۷ خانه کتابخانه و قرائتخانه داشته‌اند، ۵ خانه دارای سالن نمایش و موسیقی، ۴ خانه دارای سالن نمایش فیلم و سخنرانی و ۲ خانه دارای مکانی برای نمایش نابلوهای نقاشی و غیره بوده‌اند. همچنین ۱۰ خانه تأسیساتی برای امور دفتری و اداری در اختیار داشته‌اند.

جدول ۱ - سال تأسیس خانه‌های فرهنگ شهری

سال	تعداد	درصد	توضیحات
۱۳۴۷	۳	۱۶٫۶۷	دارای
۱۳۴۸	۲	۱۱٫۱۱	فاقد
۱۳۴۹	۲	۱۱٫۱۱	تأسیسات
۱۳۵۰	۱	۵٫۵۵	تأسیسات
۱۳۵۱	۲	۱۱٫۱۱	تأسیسات
در دست بوده	۸	۴۴٫۴۵	تأسیسات
جمع	۱۸	۱۰۰	

از نظر وضع مالکیت و ساختمان، اکثریت خانه‌های فرهنگ شهری استیجاری (۱۴ خانه) و نوساز بوده و تنها در ۴ مورد به مناسب بودن ساختمان خانه‌های مزبور برای کار و آموزش دسته‌های هنری اشاره شده است.

گروه علوم انسانی و فنی
گروه علوم انسانی و فنی
گروه علوم انسانی و فنی

عده اعضای خانه‌های فرهنگ

بررسی نشان می‌دهد که از ۱۱۳۲ تن اعضای ۱۱ خانه فرهنگ شهری کشور بیش از ۸۰ درصد مرد و کمتر از ۲۰ درصد زن بوده‌اند (عده اعضای ۷ شهر در اختیار نبود).

عده	درصد	
۲۲۳	۱۹٫۷۰	زن
۹۰۹	۸۰٫۳۰	مرد
۱۱۳۲	۱۰۰	جمع

هنرجویان خانه‌های فرهنگ

ارقام مربوط به هنرجویان ۷ شهر که به دست رسیده نشان می‌دهد که نزدیک به ۶۴ درصد از آنان مرد و بقیه زن بوده‌اند. اکثریت هنرجویان دارای تحصیلاتی کمتر از دیپلم (احتمالاً دانش‌آموز) بوده‌اند. در جداول زیر عده هنرجویان به تفکیک زن و مرد (در ۷ خانه فرهنگ) و عده آنان بر حسب میزان تحصیلات (در ۶ خانه فرهنگ) نشان داده شده است:

آمار هنرجویان بر حسب زن و مرد (۷ شهر)

عده	درصد	وضع اشتغال اعضا
۱۸۵	۳۶٫۱۴	زن
۳۲۷	۴۳٫۸۶	مرد
۵۱۲	۱۰۰	جمع

بیشتر اعضای خانه‌های فرهنگ را دانش‌آموزان (۷۰٫۴۸ درصد)، و از آن پس کارمندان و شاغلان به کارهای آزاد تشکیل داده‌اند. روشگاه علوم انسانی و مطالعات جمعیتی
پرتال جامع علوم انسانی

وضع اشتغال اعضای ۶ خانه فرهنگ شهری که در اختیار ما بوده چنین است:

آمار هنرجویان بر حسب میزان تحصیلات

عده	درصد	وضع اشتغال
۷	۱٫۴۸	دانش‌آموز
۲۱	۴٫۴۷	دانشجو
۴۴۲	۹۴٫۵۰	کارمند
۴۷۰	۱۰۰	حرفه‌های آزاد
۴۷۱	۱۰۰	جمع

کارکنان اداری خانه‌های فرهنگ

کارکنان اداری خانه‌های فرهنگ را اکثراً مردها تشکیل داده‌اند و تحصیلات آنان از پائین‌تر دیپلم تا لیسانس متفاوت بوده است.

اعضای کتابخانه‌های خانه‌های فرهنگ

بررسی نشان می‌دهد که بیشتر اعضای کتابخانه‌ها را مردان تشکیل می‌دهند (۷۴٫۳۰ درصد) ارقام مربوط به اعضای کتابخانه‌های ۶ خانه فرهنگ چنین است:

عده کارکنان اداری (در ۷ خانه فرهنگ)

عده	درصد	عده	درصد
زن	۴	۱۵۷۰	۸۲
مرد	۲۰	۸۴۳۰	۴۴۰
جمع	۲۴	۱۰۰	۵۲۲

نمایش فیلم در خانه‌های فرهنگ

پاسخ‌های ۱۰ خانه فرهنگ نشان می‌دهد که فقط در ۹ خانه فرهنگ فیلم نمایش داده می‌شود و بیشتر فیلم‌ها آموزشی و یا خبری هستند. متوسط تعداد فیلم‌هایی که در هر ماه در خانه فرهنگ شهری نمایش داده می‌شود چنین است:

لیسانس	عده	درصد	تعداد	درصد
لیسانس	۶	۲۴	۲۶	۴۲٫۶۲
دیپلم و فوق دیپلم	۱۰	۴۰	۱۷	۲۷٫۸۷
دیپلم به پائین	۹	۳۶	۱۰	۱۶٫۴۰
جمع	۲۵	۱۰۰	۸	۱۳٫۱۱